

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
MINISTRIA E BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE ZHVILLIMIT RURAL
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RURALNOG RAZVOJA
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND RURAL DEVELOPMENT

Shërbimi Këshillimor Bujqësor Rural i Kosovës
Kosovo Agriculture and Rural Development Advisory Services
Poljoprivredna Ruralna Savetodavna Služba Kosova

KOSOVA DEVELOPMENT CENTER
QENDRA KOSOVARE PËR ZHVILLIM
Address: Dëshmorit e Lirisë nr.135 Gjakovë-Kosovë
Tel: +383 38 724 499 Email: kdc.gjakov@yahoo.com
www.kdc-ks.org

PROJEKTI

"Zhvillimi i Zonave Rurale përmes Avansimit të Shërbimeve Këshillimore"

BROSHURA

Praktikat e Mira Bujqësore dhe Mjedisore që synojnë Përmirësimin e Sekuestrimit të Karbonit

Hyrje

Praktikat e mira bujqësore dhe mjedisore jo vetëm që prodhojnë ushqim të shëndetshëm, por gjithashtu kontribuojnë në zbutjen e ndryshimeve klimatike. Në këtë broshurë mund të shihni se si Praktikat e Mira Bujqësore dhe Mjedisore mund të përmirësojnë sekuestrimin e karbonit, duke përfituar si ambienti ashtu edhe

Kuptimi i sekuestrimit të karbonit

Sekuestrimi i karbonit është procesi i kapjes dhe ruajtjes së dioksidit të karbonit atmosferik. Duke rritur absorbimin natyror të karbonit si pyjet, tokat dhe ligatinat, ne mund të zvogëlojmë përqendrimin e gazeve serrë në atmosferë, duke luftuar kështu ndryshimet klimatike.

Fig.1: Lirimi i O₂ dhe CO₂

Praktikat kryesore bujqësore për sekuestrimin e karbonit:

Agropylltaria:

Agropylltaria është një sistem i menaxhimit të përdorimit të tokës në të cilin pemët rriten rreth ose midis kulturave ose kullotave. Ai integron praktikat bujqësore dhe pyjore për të krijuar sisteme të qëndrueshme bujqësore që mund të përfitojnë si mjedisin ashtu edhe produktivitetin bujqësor dhe për të përmirësuar kontrollen e karbonit, për të përmirësuar shëndetin e tokës dhe për të diversifikuar të ardhurat e fermave. Duke adoptuar praktikat e agropylltarisë, fermerët mund të rrisin vlerën ekologjike dhe ekonomike të tokës së tyre duke kontribuar në qëllime më të gjera mjedisore. Përqafimi i agropylltarisë nuk është vetëm një zgjedhje për sot, por një investim për një të ardhme më të qëndrueshme dhe më të begatë.

Përfitimet kryesore të Agropylltarisë përfshijnë:

1.Përmirësimin e biodiversitetit: Pemët dhe shkurret në sistemet e agropylltarisë ofrojnë habitat dhe ushqim për një shumëllojshmëri të kafshëve të egra, duke promovuar një biodiversitet më të madh;

2.Shëndeti i tokës dhe kontrolli i erozionit: Sistemet rrënjësore të pemëve dhe shkurreve ndihmojnë në stabilizimin e tokës, duke reduktuar erozionin dhe duke nxitur pjellorinë e tokës. Kjo çon në mbajtje më të mirë të ujit dhe ulje të rrjedhjes, gjë që mund të rrisë rendimentet e të korrave;

3.Rritja e produktivitetit: Praktikrat e agropylltarisë mund të rrisin produktivitetin e përgjithshëm të fermës. Për shembull, hiia nga pemët mund të përmirësojë mikroklimën për kultura të caktuara, ndërsa gjethet e pemëve mund të përdoren si mulq organik për të pasuruar tokën;

4.Zbutja e ndryshimeve klimatike: Pemët sekuestrojnë dioksidin e karbonit, duke e bërë agropylltarinë një mjet efektiv për zbutjen e ndryshimeve klimatike. Për më tepër, mbulesa e larmishme e bimëve mund të ndihmojë në rregullimin e temperaturave dhe në përmirësimin e cikleve të ujit;

5.Diversifikimi ekonomik: Integrimi i pemëve në sistemet bujqësore mund të sigurojë burime shtesë të të ardhurave përmes drurit, frutave, arrave dhe produkteve të tjera pyjore jo-drunore. Ky diversifikim mund të ndihmojë fermerët të menaxhojnë rreziqet dhe të rrisin stabilitetin e tyre ekonomik.

Fig. 2: Pyjet si sekuestrues të karbonit

Bujqësia e qëndrueshme: Përvetësoni praktika bujqësore që synojnë të mbajnë dhe të përmirësojnë cilësinë e tokës dhe mjedisit afatgjatë, duke minimizuar ndikimin negativ të praktikave bujqësore në mjedis. Kjo përfshin përdorimin e metodave të qëndrueshme për kultivimin e bimëve, duke përdorur teknika si agrokimia, praktikat e mbajtjes së tokës dhe qarkullimi bimorë për të minimizuar shqetësimin e tokës dhe për të maksimizuar mbajtjen e karbonit.

Qëllimi është të sigurohet që bujqësia të kontribuojë në mbrojtjen e biodiversitetit, ruajtjen e burimeve natyrore dhe uljen e ndikimit negativ të ndotjes në mjedis. Për të arritur këtë qëllim, bujqësia e qëndrueshme përdor edhe teknologji të avancuara, si sisteme monitorimi të kushteve të tokës dhe kulturave, përdorimin e teknologjisë informative për të menaxhuar ujërat dhe substancat kimike në mënyrë efikase dhe për të rritur prodhimin me impakt minimal në mjedis.

Në përgjithësi, bujqësia e qëndrueshme synon të harmonizojë prodhimin e ushqimeve me ruajtjen e mjedisit dhe resurseve natyrore për të siguruar një bukuri të qëndrueshme për brezat e ardhshëm.

Menaxhimi i tokës: Menaxhimi i tokës si praktikë bujqësore përfshin një sërë masash dhe veprimesh që duhet të ndërmerren për të optimizuar përdorimin dhe rendimentin e tokës për qëllime bujqësore. Duhet të zbatohen teknika të tilla si kompostimi, mulqimi dhe aplikimi i biokarburanteve për të rritur përmbajtjen e karbonit organik të tokës, duke promovuar ruajtjen afatgjatë të karbonit.

Menaxhimi i tokës, poashtu, përfshin planifikimin dhe rregullimin e kujdesshëm të burimeve të tokës për të arritur një ekuilibër midis qëndrueshmërisë mjedisore, zhvillimit ekonomik dhe nevojave sociale. Menaxhimi efektiv i tokës është thelbësor për të siguruar që përdorimi i tokës plotëson nevojat e brezave të tanishëm dhe të ardhshëm duke ruajtur integritetin ekologjik.

Objektivat kryesore të menaxhimit të tokës:

1.Zhvillimi i Qëndrueshëm: Zbatimi i praktikave të përdorimit të tokës që mbështesin rritjen ekonomike pa varfëruar burimet natyrore. Kjo përfshin promovimin e praktikave bujqësore që ruajnë tokën, ujin dhe biodiversitetin.

2.Mbrojtja e Mjedisit: Ruajtja e habitateve natyrore, mbrojtja e kafshëve të egra dhe administrimi i burimeve natyrore me përgjegjësi. Strategjitë mund të përfshijnë krijimin e zonave të mbrojtura, menaxhimin e ligatinave dhe zbatimin e programeve të ripyllëzimit.

3.Përfshirja e komunitetit: Angazhimi i komuniteteve lokale në vendimet e menaxhimit të tokës për të pasqyruar nevojat dhe vlerat e tyre. Inputet e komunitetit mund të përmirësojnë planet e përdorimit të tokës dhe të nxisin kujdestarinë.

4.Menaxhimi i rrezikut: Adresimi i rreziqeve të lidhura me tokën si erozioni, përmytjet dhe rrëshqitjet e dheut nëpërmjet planifikimit të duhur të përdorimit të tokës dhe masave të gatishmërisë ndaj fatkeqësive.

Fig. 3: Menaxhimi i qëndrueshëm i tokës

Praktikat mjedisore që mbështesin sekuestrimin e karbonit:

Ripyllëzimi dhe pyllëzimi: Mbillni pemë në tokë të degraduar dhe inkurajoni riprodhimin e pyjeve për të zgjeruar rezervat e karbonit dhe për të rivendosur biodiversitetin.

Restaurimi i ligatinave: Mbroni dhe rivendosni ekosistemet ligatinore për të ruajtur rolin e tyre si zhytës të vlefshëm të karbonit dhe habitat për kafshë të egra të ndryshme.

Fig. 4: Restaurimi i ligatinave

Menaxhimi i kullotave: Menaxhoni kullotat në mënyrë të qëndrueshme përmes kullotjes me rotacion, restaurimit të kullotave, shmangies së mbikullotjes për të rritur ruajtjen e karbonit dhe për të mbështetur biodiversitetin.

Fig. 5: Menaxhimi i kullotave

Sfidat dhe Mundësitë

Ndërsa zbatimi i Praktikave të Mira Bujqësore dhe Mjedisore paraqet sfida të tilla si kufizimet ekonomike dhe barrierat e politikave, bashkëpunimi midis palëve të interesuara mund të hapë mundësitë për bujqësi të qëndrueshme dhe ruajtjen e mjedisit. Duke investuar në iniciativat e Praktikave të Mira Bujqësore dhe Mjedisore, ne mund të krijojmë sisteme bujqësore elastike që përfitojnë si njerëzit ashtu edhe planetin.

Konkluzioni

Bashkohuni me ne, në përqafimin e praktikave të mira bujqësore dhe mjedisore për të përmirësuar sekuestrimin e karbonit, për të zbutur ndryshimet klimatike dhe për të ndërtuar një të ardhme të qëndrueshme për brezat që vijnë.

Për më shumë informata ju lutem kontaktoni:

MBPZHR- Departamenti i Shërbimeve Këshillimore Teknike

**Rr. "Ukshin Hoti" ndërtesa "Ramiz Sadiku", Nr.120
10000 Prishtinë**

Tel : +383 38212338 ; +383 200 38 426

Tel/ fax: +383212 987

E-mail: shkr_ikosovës@yahoo.com

Ky botim është përgatitur me ndihmën e MBPZHR. Përmbajtja e këtij botimi është përgjegjësi vetëm e KDC-së. Qendra Kosovare për Zhvillim është zbatuese e projektit, dhe në asnjë mënyrë nuk pasqyron pikpamjet e MBPZHR-së.

Zbatuar nga:

**KOSOVA DEVELOPMENT CENTER
QENDRA KOSOVARE PËR ZHVILLIM**

Address: Dëshmorët e Lirisë nr.135 Gjakovë-Kosovë
Tel: +383 38 724 499 Email: kdc.gjakov@yahoo.com

www.kdc-ks.org